

Le Trésor de Turnhout

De Vondst van Turnhout (1597)

Vente publique 85 – 10 septembre 2005 – lots 828 à 883

Ce trésor fut découvert le 16 juin 1891 par un maçon, Joseph-Willem Veulemans, pendant des travaux dans la maison de Florent Biermans à Turnhout, sur la grand-place de la ville (Grote Markt 5). Il se composait de 76 monnaies d'or, la plupart de la fin du 16e siècle, cachées dans un pot de pierre enfoui à 30 cm dans le sol. Les monnaies furent confiées pour étude à C.A. Serrure qui en fit la publication (*Eene vondst van goudstukken te Turnhout*, s.d., Turnhout).

Le trésor fit ensuite l'objet d'un partage, probablement entre le propriétaire de la maison et l'inventeur. La plus grande partie des monnaies (56 pièces), fut heureusement conservée depuis sans être dispersée et est maintenant proposée à la vente.

Au vu de la composition de la trouvaille, contenant de nombreuses monnaies étrangères (63 pièces) et particulièrement italiennes (28 pièces), pour seulement 16 monnaies des Pays-Bas, Serrure conclut qu'il devait s'agir du pécule d'un soldat étranger, sans doute un officier italien qui servait dans l'un des régiments étrangers de l'armée espagnole pendant la guerre de 80 ans. On sait notamment que le régiment « La Furie de Naples » fut cantonné à Turnhout pendant l'hiver de 1596-1597. Il faisait partie de l'armée commandée par le comte de Varax qui devait envahir la Zélande, forte de 4000 fantassins et 500 cavaliers. Ayant été averti de la chose, Maurice de Nassau rassembla en hâte son armée et attaqua l'armée ennemie dans la bruyère de Thiel le 24 janvier 1597. Après une bataille meurtrière, l'armée espagnole fut anéantie, laissant plus de 2000 morts sur le terrain et 500 prisonniers ainsi qu'un butin considérable. Cette victoire éclatante fut notamment commémorée par plusieurs médailles et jetons (van Loon, I, p. 478-487). Il est très probable que le propriétaire de ce trésor mit son avoir en sûreté à l'annonce de l'approche de l'armée de Maurice de Nassau et qu'il ne revint pas de la bataille.

Op 16 juni 1891 werd deze muntschat ontdekt door een metser, Joseph-Willem Veulemans, tijdens werken in het huis van Florent Biermans, Grote Markt 5, te Turnhout. De vondst bestond uit 76 goudstukken, de meeste geslagen op het einde van de 16^e eeuw, verborgen in een stenen pot op 30 cm diep. De munten werden toevertrouwd aan C.A. Serrure die de vondst publiceerde (*Eene vondst van goudstukken te Turnhout*, z.j., Turnhout).

De munten werden daarna verdeeld, waarschijnlijk tussen de vinder en de eigenaar van het huis. Het grootste deel van deze munten (56 stukken) werd bij geluk tot op heden bewaard en wordt hier nu ter veiling aangeboden.

De vondst bestaat uit 63 buitenlandse goudstukken, voornamelijk Italiaanse (28 stukken), en slechts 16 stukken van de Nederlanden. Serrure concludeerde hieruit dat het waarschijnlijk ging om de soldij van een buitenlandse huurling, misschien wel een Italiaanse officier van een der buitenlandse regimenten van het Spaanse leger tijdens de Tachtigjarige Oorlog om het behoud van de Nederlanden. Men weet inderdaad dat het berucht regiment *de Furie van Napels* in de winter van 1596-1597 te Turnhout verbleef. Dit regiment maakte deel uit van het leger aangevoerd door graaf van Varax dat Zeeland moest veroveren en 4000 manschappen voetvolk en 600 ruiters sterk was. Hiervan op de hoogte gebracht verzamelde prins Maurits van Nassau in allerijl zijn leger en viel het Spaanse leger aan in de Thielersheide op 24 januari 1597. Na een bloedige veldslag werd de vijandelijke troepen verpletterd. Meer dan 2000 doden bleven op het slagveld achter en er werden 500 gevangenen genomen. Een aanzienlijke buit werd veroverd. Deze beroemde veldslag werd vereeuwigd door verscheidene medailles en jetons (van Loon, I, p. 478-487). Waarschijnlijk verborg de eigenaar van deze gouden munten zijn bezit bij het naderen van de Hollandse troepen en werd hij tijdens de strijd om het leven gebracht.